Dokumenttyp	Tillhör process och/eller verksamhetsområde	Giltig from
Skapad av	Beslutad av	Senast reviderad
Mottagare för information om revideringar		

SOCIALNÄMNDENS HANDLINGSPLAN FÖR EKONOMI I BALANS

2027-2028

HABO KOMMUN

Innehåll

Innehåll 2
Socialnämndens handlingsplan för ekonomi i balans 2027–2028 3
Fokusområde 1 – Särskilt boende 5
Bemanningsöversyn 5
Säkerställa full beläggning 5
Fokusområde 2 – Myndighetsutövning 6
Fokusområde 3 – Hemtjänst 7
Genomlysning av brukare med omfattande hemtjänstinsatser 7
Fokusområde 4 – Korttidsboende 7
Minska genomsnittlig vistelsetid 7
Fokusområde 5 - Ökad användning av välfärdsteknik 8
Alternativa boendeformer 9
Uppföljning 9

Socialnämndens handlingsplan för ekonomi i balans 2027–2028

Bakgrund

KPB-analysen visar att Habo kommun har en kostnadsnivå inom äldreomsorgen som överstiger referenskostnaden med cirka 22 mnkr. Denna siffra avser år 2025, och det kommer att dröja till våren 2027 innan motsvarande siffra för 2026 publiceras.

Analysen visar samtidigt att den största ekonomiska potentialen inte främst finns i utförarorganisationens produktivitet, utan i insatsmixen mellan hemtjänst, korttidsvård och särskilt boende. Flera brukare har omfattande hemtjänstinsatser där kostnaden överstiger kostnaden för särskilt boende.

När det gäller enbart särskilt boende visar analysen att det finns möjlighet att arbeta mot en ökad effektivitet för att minska kostnaden per plats. Analysen visar även att fler invånare erhåller hemtjänst och korttidsvård jämfört med jämförbara kommuner.

Habo har ett högt kostnadsläge inom äldreomsorgen, och analysen visar vad detta beror på inom de olika delarna.

Av rapporten från Ensolution framgår följande:

- **Särskilt boende (SÄBO):** Kostnaden per brukare är högre än snittet och förklaringen är en relativt hög kostnad per dygn. Det finns potential att arbeta på ett mer effektivt sätt och därmed kunna sänka kostnaderna. Potentialen uppgår till cirka 4,5 mnkr.
- **Korttidsverksamhet:** Här är kostnaden tydligt hög, både avseende måttet kostnad per invånare över 80 år och kostnad per brukare över 80 år. Om båda dessa mått skulle ligga på en genomsnittlig nivå skulle det innebära 2–2,5 mnkr lägre kostnader.
- **Ordinärt boende:** Habo har en relativt stor andel av invånarna över 80 år som får hemtjänst. Den höga andelen innebär att kostnaden för äldreomsorgen i Habo ligger cirka 7,6 mnkr högre än snittet för personer som är 80 år eller äldre. Utöver detta finns en överkostnad inom hemtjänsten på 5,5 mnkr, som beror på vårdtagare som har så omfattande vårdbehov att kostnaden blir betydligt högre vid vård i ordinärt boende jämfört med vård på SÄBO.

Det som beskrivs ovan är resultatet av genomlysningen. Det finns svårigheter att redogöra för vad de olika åtgärderna som beskrivs nedan, kommer att ge för ekonomiska effekter i nuläget. Effekterna kommer att följas med löpande avstämning och uppföljning inom de olika delarna.

Det finns en inriktning över tid som innebär att Habo kommun behöver få ner kostnadsläget med 10 mnkr inom äldreomsorgen för att skapa möjlighet att möta kommande behov inom socialnämndens verksamhetsområde. Det innebär att Habo kommun behöver närma sig andra kommuners kostnadsläge, samtidigt som kvaliteten för den enskilde och den lagstadgade verksamheten inte ska försämras.

Det är viktigt att poängtera att detta inte handlar om en besparing, utan att skapa ekonomiskt utrymme för framtida behov inom befintlig ekonomisk ram. Detta behöver kommuniceras med verksamheten så att det finns en bra och hållbar plan för hur arbetet ska genomföras. Det är viktigt att verksamheten är delaktig i förändringsarbetet för att skapa en så bra och hållbar arbetssituation som möjligt.

Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en långsiktigt hållbar äldreomsorg med god kvalitet och ekonomi i balans. Tidsplanen för det kommande arbetet är en bedömning utifrån dagens förutsättningar och kan komma att justeras vid behov. En faktor som kan komma att påverka tidsplanen är när verktyget från den externa parten kan finnas på plats.

På sikt kommer arbetet att omfatta hela socialtjänsten, och det kommer att finnas behov av att även genomlysa funktionshinderomsorgen samt individ- och familjeomsorgen. I det första skedet kommer arbetet att beröra äldreomsorgen. Sammanhållande i arbetet med handlingsplanen är Pernilla Ekstrand, socialchef.

Uppdrag från kommunstyrelsen

”Kommunstyrelsen uppdrar till socialförvaltningen att till 7 oktober 2026 återkomma med en mer detaljerad plan för hur verksamheten kan effektiviseras på ett sådant sätt att fullgod verksamhet kan bedrivas inom tilldelad budgetram för 2027 och 2028.”

I nuläget finns åtgärder även inom övriga delar av verksamheten som påverkar budgetavvikelsen i rätt riktning.

Exempel på genomförda/pågående åtgärder är:

- Handläggare vuxen – tjänsten är inte tillsatt.
- Hemteam/lås och larm – liten effekt 2026, full effekt 2027.
- Samordnare – glapp på fyra månader.
- MAS – glapp på 2,5 månader.
- MAR – glapp på 2 månader.
- Restriktivitet med vikarieanvändning.
- Översyn av scheman vid särskilda boenden.
- Skapa förutsättningar för att nyttja resurspass.

Fokusområde 1 – Särskilt boende

Bemanningsöversyn

Syfte

- Säkerställa att bemanningen motsvarar vårdbehov och beläggning.
- Kan medföra att minska kostnaden per belagd plats utan att försämra kvaliteten**,** eftersom målet inte är att bara minska personal utan att få rätt bemanning vid rätt tid och på rätt boende.

Genomförande

- Genomlysning av utomstående part för att kunna vidta relevanta åtgärder
- Införa en gemensam, behovsstyrd bemanningsmodell där vårdtyngd, beläggning och variationer över dygnet regelbundet analyseras och omsätts i schema- och bemanningsbeslut.

Ansvar

Verksamhetschef äldreomsorg

Tidplan

Genomförande med hjälp av utomstående part
Löpande under år 2027 med start i november 2026

Rapportering

Tertialvis till Socialnämnden

Förväntad effekt

Effektivare resursanvändning som medför minskad kostnad per vårddygn.

Säkerställa full beläggning

Syfte

Genom att minimera kostnader i samband tomma platser inom särskilt boende kan den totala kostnaden för verksamheten minska, förutsatt att platskapaciteten anpassas till det faktiska behovet och att effektiviseringen inte leder till ökade kostnader på annat håll.

Genomförande

- Veckovis uppföljning av beläggning.
- Samordnad köhantering.
- Snabb inflyttningsprocess.

Ansvar

Enhetschef myndighet vård & omsorg/Enhetschef särskilt boende (boendesamordnare)

Tidplan

Omgående

Rapportering

Tertialvis till Socialnämnden

Förväntad effekt

Högre nyttjandegrad och lägre kostnad per plats.

Fokusområde 2 – Myndighetsutövning

Översyn av insatsbedömning och tillämpningsföreskrifter

Syfte

Syftet är att säkerställa en likvärdig, rättssäker och behovsstyrd handläggning i enlighet med lagstiftningens intentioner. Nuvarande riktlinjer, som fastställdes 2018, behöver därför ses över och anpassas till utvecklingen inom området samt till förändringar i lagstiftning, föreskrifter, allmänna råd och aktuell kunskap.

Genomförande

- Genomlysning av utomstående part för att kunna vidta relevanta åtgärder.
- Revidering av riktlinjer.
- Översyn av arbetssätt

Ansvar

Verksamhetschef Individ- och familjeomsorg

Tidplan

Genomförande med hjälp av utomstående part med start i november 2026

Resultat av genomfört arbete kring riktlinjer och arbetssätt kan presenteras i juni 2027

Den ekonomiska effekten av detta kommer synas först när äldre beslut omprövas eller nya beslut om insatser fattas.

Rapportering

Tertialvis till Socialnämnden

Förväntad effekt

Att behov hos brukare i Habo tillgodoses med rätt insats i rätt tid samt rättssäker handläggning.

Fokusområde 3 – Hemtjänst

Genomlysning av brukare med omfattande hemtjänstinsatser

Syfte

Säkerställa att insatser ges på rätt omsorgsnivå.

Genomförande

- Kartlägg samtliga brukare där hemtjänstkostnaden överstiger kostnaden för särskilt boende (brytpunkten).
- Gemensamma genomgångar mellan socialsekreterare, enhetschef och verksamhetschef.

Ansvar

Verksamhetschef äldreomsorg

Tidplan

Genomförande med start i november 2026.
Resultat tertial 2 2027

Rapportering

Tertialvis till Socialnämnden

Förväntad effekt

Minskade kostnader inom hemtjänsten samt bättre anpassning mellan behov och insats.

Fokusområde 4 – Korttidsboende

Minska genomsnittlig vistelsetid

Syfte

Med hjälp av tidigare genomförda åtgärder som nämns ovan, öka genomströmningen och säkerställa att korttidsplatser används enligt sitt uppdrag.

Genomförande

- Fastställt förväntat datum för avslut av insats.
- Veckovis uppföljning av samtliga placeringar.
- Tydliga individuellt utformade mål för insatsen.

- Revidering av tillämpningsanvisning för korttidsvård.

Ansvar

Enhetschef korttidsboende & enhetschef myndighet vård & omsorg

Tidplan

Genomförande parallellt med ovan nämnda insatser under 2027
Resultat tidigast i tertial 2 2027

Rapportering

Månadsvis till ledningsgrupp samt tertialvis till Socialnämnden

Förväntad effekt

Kortare vårdtider och ökad tillgänglighet samt effektivare resursanvändning.

Fokusområde 5 - Ökad användning av välfärdsteknik

Syfte

Att genom ökad användning av trygghetsskapande teknik sänka nettokostnader per brukare vilket också skulle bidra till självständighet och göra insatser lätt tillgängliga för brukaren samt till en hållbar kompetensförsörjning med bibehållen god kvalitet för brukaren.

Genomförande

Ta fram rutiner och processer som stödjer ökat arbete med trygghetsskapande teknik

Ansvar

Verksamhetschefer socialförvaltningen

Tidplan

Löpande under 2027–2028

Rapportering

Tertialvis till Socialnämnden

Förväntad effekt

Effektivare resursanvändning och ökad självständighet för brukarna, samt sänkt nettokostnad per brukare.

Alternativa boendeformer

Tekniska förvaltningen har inom ramen för det nya bostadsförsörjningsprogrammet genomfört en enkätundersökning som visar på att äldre personer i Habo kommun ser att ett trygghetsboende kunde vara en bra alternativ boendeform när man på grund av ålder behöver ordna sitt boende på annat sätt.

Socialnämnden ser det som en god lösning för att förlänga tiden av självständighet i eget boende och därmed skjuta fram behovet av insatser från socialnämndens verksamhetsområden. Detta ingår inte i Socialnämndens uppdrag.

För att sätta det i ett ekonomiskt perspektiv så sparar Habo kommun ca 500 tkr/brukare och år per brukare som väljer ett trygghetsboende framför ett särskilt boende. Ett trygghetsboende skulle också kunna innebära att hemtjänstinsatserna minskar då känslan av sammanhang för brukaren ökar. Detta skulle innebära att behov av trygghet tillgodoses på annat sätt än genom beslutade insatser genom hemtjänst.

Uppföljning

Socialnämnden följer handlingsplanen genom:

- Månadsvis ekonomisk uppföljning
- Tertialvis verksamhetsuppföljning
- Följande nyckeltal ska särskilt följas:
- Arbetad tid
- Utförd tid
- Antal hemtjänsttagare per 1 000 invånare 80+
- Antal brukare med hemtjänstkostnad över SÄBO-kostnad
- Genomsnittlig vistelsetid på korttidsboende
- Beläggningsgrad korttidsboende
- Beläggningsgrad särskilt boende
- Kostnad per hemtjänsttimme
- Kostnad per vårddygn på särskilt boende
- Övertid och timvikariekostnader
- Sjukfrånvaro